

Silesia Incognita 2023
Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Regionie
instrukcja dla uczestników i uczestniczek

Zbliża się kolejna edycja Konkursu „Silesia Incognita”! Przed Wami — uczestnikami i uczestniczkami konkursu — kilka ważnych zadań: wybór tematu prezentacji, jej formy, wreszcie poszukiwania informacji niezbędnych do stworzenia zwycięskiej pracy. Jest co robić!

Pamiętajcie, że jedną z najważniejszych zasad konkursu jest praca samodzielna (czasem też w parach, ale bez pomocy **kogokolwiek** spoza drużyny). Zasada ta obowiązuje nie tylko w finale, gdzie rywalizujecie „twarzą w twarz”, ale także w pierwszym etapie konkursu — podczas tworzenia prezentacji. Ten artykuł będzie o tym, jak sprawić, żeby nikt nie miał wątpliwości, że sami pracujecie na sukces w konkursie.

Wiedzę i materiały możemy czerpać z bardzo wielu źródeł: Internetu (kto nie korzystał?), książek, rozmów, fotografii i obrazów oraz wielu, wielu innych. Każde z tych źródeł jest dobre, o ile znajdziemy w nim to, co jest nam potrzebne. Natomiast z każdym źródłem trzeba postępować ostrożnie, bo jest ono wynikiem pracy albo badań kogoś innego (nie naszej!). Czasem niechcący możemy popełnić **plagiat** (z łaciny *plagium* — kradzież), czyli przypisać sobie autorstwo cudzej pracy i wysiłków. Gdy przywłaszczamy sobie efekty starań innych, nasza praca staje się niesamodzielna. Jak się przed tym ustrzec? Już tłumaczę — to zależy od rodzaju źródła.

Jeśli naszym źródłem jest **tekst**, tzn. znaleźliśmy na stronie internetowej albo w książce fragment z informacjami, które chcemy wykorzystać, możemy postąpić na dwa sposoby:

1. Czytamy uważnie i ze zrozumieniem interesujący nas fragment tekstu, a następnie wprowadzamy do naszej pracy pozyskane informacje, ale własnymi słowami, tzn. innymi niż w naszym źródle. Prawie każdą informację da się zapisać inaczej przekazując to samo. Warto zaznaczyć, skąd czerpiemy wiedzę.
2. Jeśli jednak uznacie, że tekst, który znaleźliście, ujmuje jakąś sprawę idealnie tzn. nie można tego lepiej napisać, to możecie wprowadzić go do swojej pracy bez zmian — ale **w cudzysłowie** („”) — a następnie piszecie, **kto i gdzie** tak napisał (albo przynajmniej gdzie, jeśli nie wiadomo kto).

Jeśli naszym źródłem jest zdjęcie, obrazek albo tabelka czy wykres, to także możecie wykorzystać je w Waszych prezentacjach (nie wszystko przecież da się sfotografować samemu albo nie każdy potrafi ładnie rysować). Musimy jednak pamiętać, że ktoś poświęcił swój czas oraz umiejętności, żeby powstała fotografia lub wykres (samo się nie zrobiło!), dlatego naszym obowiązkiem jest uhonorowanie autora lub autorki poprzez podanie jego/jej personaliów (imię i nazwisko, ale czasem pseudonim, np. na Wikipedii często stosuje się pseudonim — nick). Nie zawsze podanie autora lub autorki jest łatwe, niekiedy musimy popisać się niemal detektywistycznymi umiejętnościami, żeby dotrzeć do prawdy. Czasem jednak nie jest możliwe ustalenie autora lub autorki — trudno, tak bywa — ważne, że podjęliśmy próbę znalezienia twórcy.

Kiedy nie musicie podpisywać zdjęć i podobnych źródeł? Kiedy sami jesteście ich autorami, ale możecie podpisać jeśli chcecie. Jeśli zaś ktoś boi się, że podpisanie każdego obrazka popsuje mu prezentację — będzie brzydkie, a czasem technicznie niemożliwe — może na końcu prezentacji podać listę wszystkich autorów wskazując równocześnie, w którym miejscu prezentacji jest umieszczona ich praca.

Stosowanie tych kilku zasad może zajmie wam więcej czasu, ale dzięki temu na pewno nie będzie wątpliwości, że w Waszych pracach nie przypisaliście sobie czyichś słów, bądź zdjęć.

Michał Dzióbek, przewodniczący jury